

רשומות

הצעות חוק

24 ביוני 1991

2060

י"ב בתמוז התשנ"א

עמוד	
239	מגזש אפכס ללא כסו (תקון מס' 2), התשנ"א-1991
247	חוק ההתגוננות האורחית (תקון מס' 7), התשנ"א-1991
248	חוק העונשיו (תקון מס' 38), התשנ"א-1991
249	חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (מעטפות הצבעה) (הוראת שעה), התשנ"א-1991
251	חוק התכנון והבניה (תקון מס' 33), התשנ"א-1991
251	חוק הספורט (תקון), התשנ"א-1991

מבוא

השיק הוא אמצעי תשלום נפוץ ביותר וברוב המקרים – אמצעי אמין. מספר השיקים הנמשכים במשך שנה הוא כ־180 מיליון, מהם כאחוז אחד לא נפרע, בסופו של דבר, מחמת חוסר כיסוי. נראה אפוא ששיעור השיקים החוזרים מכלל השיקים אמנם אינו גבוה, אך בגלל ההיקף הכללי של השיקים הנמשכים המספר האבסולוטי של השיקים החוזרים הוא גדול, וכך גם הנזק שנגרם לאוחזים בשיקים אלה.

מטרת החוק לצמצם את תופעת השיקים ללא כיסוי, ליישם ניסיון שנצבר בהפעלת החוק במשך כעשר שנים ולשפר את אמינותו של אמצעי תשלום חשוב זה.

החוק המוצע מבוסס על דין וחשבון של ועדה ציבורית שמינה שר המשפטים, בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, גב' ט' שפניץ. בוועדה היו חברים נציגי משרדי הממשלה, בנק ישראל, איגוד לשכות המסחר בישראל, איגוד הבנקים, לשכת עורכי הדין וארגוני הצרכנים.

חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א–1981 (להלן – החוק), קובע שמי שמשך מספר מסוים של שיקים שסורבו בתקופה הקבועה בו לא יהיה רשאי, בתקופת ההגבלה שנקבעה, למשוך שיקים על אותו חשבון. בנוסף לכך נמנע ממנו לפתוח חשבון בנק חדש. אם משיכת השיקים שסורבו היא בנסיבות מחמירות, הוא לא רשאי למשוך שיק על שום חשבון.

התיקון המוצע נועד להחמיר בנושאים מסוימים עם מושכי שיקים ללא כיסוי, וכן להוסיף הוראות שהברר שהן חסרות, וכל זאת תוך דאגה לכך שההסדרים המוצעים לא יכבידו יתר על המידה על הציבור הרחב המשתמש בשיקים בהיקף רחב באופן חקין.

התיקונים העיקריים המוצעים המחמירים עם מושכי השיקים ללא כיסוי הם: פרסום שמותייהם של לקוחות מוגבלים בנסיבות מחמירות, הארכת התקופה שבה נמנים שיקים שסורבו לצורך הגבלת חשבון הבנק והחמרה בסנקציות הפליליות.

לאחרונה, במסגרת תיקון לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז–1967, תוקן החוק ונקבע בו אמצעי העשוי גם הוא לתרום להרתעת מושכי שיקים ללא כיסוי. המדובר בהטבעת פרטים אישיים על טפסי שיקים, דבר שעשוי להרתיע את מושך השיק מלמשוך שיק ללא כיסוי ולהקל על האוחז בשיק ועל מערכת ההוצאה לפועל באיתור מושך שיק.

תיקון סעיף 1

1. בסעיף 1 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981¹ (להלן - החוק) -

(1) במקום הגדרת "בנק" יבוא:

"בנק" - תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הכנקאות, (רישוי), התשמ"א-1981², שמקבל פקדונות כספיים בחשבונות עובר ושב על מנת לשלם מהם בשיק לפי דרישהו;

(2) בהגדרת "שיק שסורב", במקום הסיפה החל במלים "אף אם" יבוא "ואחת היא אם היתה סיבה נוספת לסירוב לרבות מתן הוראת ביטול";

(3) אחרי הגדרת "בעל חשבון" יבוא:

"מיופה כוח" - מי שבעל החשבון ייפה את כוחו למשוך שיקים על החשבון והוא אינו בעל החשבון;

"מורשה חתימה" - מיופה כוח בחשבון של תאגיד;

"פתיחת חשבון" - לרבות רישום בחשבון של מיופה כוח או מורשה חתימה, לענין משיכת שיקים מהחשבון.

תיקון סעיף 2

2. בסעיף 2 לחוק -

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) חשבון יהיה מוגבל (להלן - חשבון מוגבל) ובעלו יהיה מוגבל (להלן - לקוח מוגבל) אם סורבו במשך שנים עשר חדשים עשרה שיקים או יותר שנמשכו על החשבון, ובלבד שעברו לפחות חמישה עשר ימים בין הסירוב הראשון לסירוב האחרון.";

דברי הסבר

לסעיף 2 לחוק הקיים קובע:

"הגבלת חשבון והגבלת לקוח

2. (א) חשבון יהיה מוגבל (להלן - חשבון מוגבל) ובעלו יהיה מוגבל (להלן - לקוח מוגבל) אם סורבו במשך שלושה חדשים עשרה שיקים או יותר שנמשכו על החשבון, ובלבד שעברו חמישה עשר ימים לפחות בין הסירוב הראשון והאחרון ושנשלחה לבעל החשבון התראה כפי שנקבע בתקנות.

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר וכאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לשנות את מספר השיקים והתקופות הקבועים בסעיף קטן (א).

לסעיף 1 הגדרת "שיק שסורב" בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981, הגה -

"שיק שסורב" - שיק שהוצג לפרעון כתאריך הנקוב בו או אחריו, והבנק סירב לפרעו כחמת שלא היתה יתרה מספקת בחשבון והוא לא היה חייב לפרעו מכוח הסכם עם המושך, אף אם זו לא היתה הסיבה היחידה לסירוב;

ההגדרה בחוק הקיים כוללת כל מקרה שבו אין יתרה מספקת בחשבון, גם אם סיבת אי הפרעון אינה רק זאת: לפיכך נאמר בסיפה "אף אם זו לא היתה הסיבה היחידה לסירוב". מתברר שלעתים ההוראה לא פורשה כך כשהיה מדובר בהוראת ביטול מקום שלא היתה יתרה בחשבון ולכן על מנת להסיר ספק, מוצע להתייחס במפורש למקרה של הוראת ביטול.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 136.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לאחר שסורבו שיקים בחשבון ישלח בנק התראה לכל אחד מבעלי החשבון, מיופי הכוח ומורשי החתימה בו, הכל כפי שנקבע בתקנות."

(3) במקום סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) יבוא:

"(ג) בנק יודיע בכתב על הגבלה לפי סעיף זה לבעל החשבון, למיפופה כוח ולמורשה חתימה ולא יפתח חשבון נוסף לבעל החשבון."

(ד) תקופת ההגבלה היא שנה אחת. תחילתה ביום שצויין הבנק בהודעה כאמור בסעיף קטן (ג), שיהיה חמישה עשר ימים לפחות אחרי יום שליחתה.

(ה) המפקח יודיע לכל הבנקים על כל לקוח מוגבל, ובנק מיום שקיבל את ההודעה לא יפתח חשבון למי שלגביו התקבלה ההודעה."

הוספת סעיף א2 3. אחרי סעיף 2 לחוק יבוא:

"חשבון מעוקל א2. סירב הבנק לפרוע שיק מחמת עיקול שהוטל על החשבון, לא ייחשב השיק כמסורב אם הוצג תוך ששים ימים מהיום שבו שלח הבנק הודעה לבעל החשבון על הטלת העיקול."

תיקון סעיף 3 4. בסעיף 3 לחוק -

במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) מי שהתקיים בו אחת מאלה הוא לקוח מוגבל בנסיבות מחמירות (להלן - לקוח מוגבל חמור):

(1) לקוח מוגבל שחשבון נוסף שלו הוגבל;

(2) מי שהיה לקוח מוגבל וחשבונו הוגבל שנית תוך שלוש שנים מיום שנסתיימה התקופה שבה היה לקוח מוגבל.

(א1) המפקח יודיע לכל הבנקים על כל לקוח מוגבל חמור."

דברי הסבר

יפתח חשבון ללקוח מוגבל כבר מהמועד שבו קיבל הבנק הודעה על כך מבנק ישראל.

לסעיף 3 שיקים שסורבו מחמת עיקול שהוטל על החשבון הם שיקים שסורבו לכל דבר וענין, ולכן אין לאפשר ללקוח, היודע על הטלת העיקול, להמשיך ולמסור שיקים על החשבון בידיעה שהשיקים יוחזרו מחמת אותו עיקול. ואולם יתכנו מקרים שבהם השיקים נמשכו לפני מועד הטלת העיקול, אך הוצגו לאחר הטלתו. מוצע לקבוע תקופת מעבר של ששים ימים שבה השיקים שנמשכו לפני הטלת העיקול לא ייכללו במנין השיקים: לאחר תקופה זו יימנו השיקים כרגיל.

לסעיף 4 סעיף 3(א) לחוק הקיים קובע:

"(א) הוגבל לקוח מוגבל בחשבון נוסף או הוגבל בעל חשבון שנית תוך שנתיים מיום שנסתיימה התקופה שבה היה

(ג) בנק יודיע בכתב על הגבלה לפי סעיף זה לבעל החשבון ולמי שרשום בבנק כמיופה כוח לענין החשבון; תקופת ההגבלה תהיה שנה אחת.

(ד) תחילת ההגבלה תהיה ביום שצויין בהודעה, והוא יהיה חמישה עשר ימים לפחות אחרי יום שליחתה."

לפי החוק הקיים חשבונו של לקוח מוגבל אם הוא משך עשרה שיקים שסורבו במשך שלושה חודשים. מוצע להחמיר עם מושכי השיקים ללא כיסוי ולהאריך את התקופה שבה נמנים עשרת השיקים שסורבו משלושה חודשים לשנה. קביעת תקופה ארוכה יותר תגרום לכך שיקשה על הלקוח לכוון את אופן משיכת השיקים כך שיוכל להישאר במסגרת מספר השיקים שעדיין אינם גורמים להגבלה.

במטרה למנוע פתיחת חשבונות חדשים בתקופה של חמישה עשר הימים שבין הגבלת החשבון בידי בנק ישראל לבין המועד הנקוב בהודעה ללקוח, מוצע לקבוע שבנק לא

(2א) מיום שהמפקח הודיע כאמור יחולו על לקוח מוגבל חמור הגבלות אלה:

(1) יוגבלו למשך שנתיים כל חשבונותיו, חשבונות המשותפים לו ולאחרים והחשבונות שבהם הוא מיופה כוח, למעט החשבונות שבהם הוא מורשה חתימה; הגבלה זו כשלעצמה תגביל את שותפיו לחשבון ובעלי החשבון בו הוא מיופה כוח רק במשיכת שיקים.

(2) בנק לא יפתח לו חשבון במשך שנתיים.

(ב) המפקח יודיע על ההגבלה לבעל החשבון, למיופה כוח ולמורשה חתימה.

5. בסעיף 4 לחוק, בסעיף קטן (ג), במקום "מי שהוגבל בנסיבות מחמירות" יבוא "לקוח מוגבל חמור" והמלים "כאמור בסעיף 3" – יימחקו.

תיקון סעיף 4

6. במקום סעיף 7 יבוא:

7. שיק שהוצג לפרעון ולא נפרע מחמת הוראת סעיף 5(א), וכן שיק שסורב, יסמנו הבנק הנמשך, לפי העניין.

החלפת סעיף 7

דברי הסבר

כדי למנוע מצב שבו לקוח מוגבל חמור שהוא שותף או מיופה כוח בחשבון, ימשוך שיקים בהסתמך על כך שלא ניתן לזהותו מבין השותפים בחשבון, מוצע שכל השותפים בחשבון, לרבות בעלי החשבון שבו הוא מיופה כוח, יוגבלו במשיכת שיקים מאותו חשבון. אולם השותפים או בעלי החשבון, שאינם מוגבלים בעצמם לפי החוק, יוגבלו רק במשיכת שיקים מאותו חשבון וזכותם לפתוח חשבון חדש לא תיפגע. הוראה זו לא תחול כאשר מדובר בלקוח מוגבל חמור שהינו מורשה חתימה בחשבון של תאגיד.

(ג) התכרר שלקוחות שחשבונותיהם הוגבלו ואשר ביקשו בכל זאת לפעול בחשבון שיקים, ניסו לעקוף את הוראות החוק הקיים בדרך של פתיחת חשבון על שמו של אדם אחר, כאשר הם פועלים בחשבון זה כמיופיי כוח. במקרה שיימשכו גם בחשבון זה עשרה שיקים ללא כיסוי, מי שיהיה מוגבל יהיה בעל החשבון ולא מיופה הכוח.

במטרה למנוע עקיפת החוק בדרך זו מוצע כי מיופה הכוח יהיה רשאי להמשיך ולפעול על פי יפוי הכוח בכל נושא, אולם אם חשבונו הוגבל "הגבלה רגילה", הוא לא יהיה זכאי להצטרף כמיופה כוח בחשבון של אחר, ואם הוא לקוח מוגבל חמור הוא לא יוכל למשוך שיקים כמיופה כוח על שום חשבון, וכמובן שלא יהיה רשאי להצטרף כמיופה כוח בחשבון אחר. (לענין זה ראה הגדרת "פתיחת חשבון").

מוצע להחיל הוראות אלה הן על מיופה כוח והן על מורשה חתימה, כלומר על כל מי שבחתימתו רשאי לחייב את החשבון, באמצעות משיכת שיק, אף אם הוא אינו בעל החשבון.

לקוח מוגבל, יתן המפקח הודעה על כך לכל הבנקים, ומיום שצויין בהודעה –

(1) יוגבלו למשך שנה כל חשבונותיו של הלקוח שאינם חשבונות משותפים, וכן חשבון משותף לו ולאחרים אם גם אחד האחרים לקוח מוגבל;

(2) בנק לא יפתח לו חשבון תוך שנתיים.

(א) לתופעה של לקוחות מוגבלים חמורים שלגביהם אין ספק שמשיכת השיקים ללא כיסוי אינה מקרית, יש לייחס חומרה מיוחדת ולכן מוצע למנוע מהם להשתמש בשיקים במשך תקופה ארוכה יותר מהקבוע כיום בחוק.

לפי החוק הקיים לקוח מוגבל חמור הוא לקוח שחשבונו כבר מוגבל, והוא הוגבל בחשבון נוסף, או בעל חשבון שחשבונו מוגבל שנית תוך שנתיים מיום שנסתיימה התקופה שבה היה מוגבל. מוצע להאריך את התקופה משנתיים לשלוש שנים. כן מוצע שכל חשבונותיו של לקוח מוגבל חמור יוגבלו לתקופה של שנתיים, במקום לשנה אחת.

(ב) לפי החוק הקיים, חשבון שבו שותפים לקוח מוגבל חמור ושותפים אחרים, יוגבל רק אם לחשבון שיתף לקוח מוגבל נוסף. הסדר זה נקבע בזמנו נוכח התוצאות הקשות של הגבלה בנסיבות מחמירות. התכרר, שמכיון שהמערכת פועלת על בסיס זיהוי חשבונות ולא על בסיס זיהוי של מי שמשך את השיק בפועל, הבנק מתקשה בזיהוי השיקים שמשך הלקוח המוגבל החמור.

7. במקום סעיף 10 לחוק יבוא: החלפת סעיף 10

10. (א) לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, רשאים לבקש מבית משפט ערעור שלום שיבטל הבאת שיק במנין השיקים שסורבו בהתקיים אחת מאלה:

(1) הבנק סירב לפרוע את השיק מחמת טעות;
(2) הבנק סירב לפרוע את השיק מחמת עיקול שהוטל על החשבון והתקיימו שני אלה: השיק נמשך לפני שנמסרה לו הודעת העיקול בידי הבנק ולא ניתן היה לפרעו במשך ששים הימים האמורים בסעיף 2א;

(3) היה לו יסוד סביר להניח שהיתה חובה על הבנק לפרוע את השיק אם בשל כך שהיתה יתרה מספקת בחשבון או שהבנק היה חייב לפרעו מכוח הסכם אחר;

(4) מנין השיקים כולל רק שיקים שנמשכו על אותו נפרע והוא ביטל אותם משום שהנכס או השירות שבעבורם נמסרו השיקים לא סופקו לו ובשל כך הוא ביטל את העיסקה.

(ב) אי משלוח התראה או פגם שנפל בה, לא יהוו עילה לערעור או לביטול הבאת שיק במנין השיקים שסורבו.

(ג) לענין סעיף זה, "מנין השיקים" – כל השיקים שסורבו עד למועד הדיון בערעור לרבות שיקים שסורבו לאחר מועד ההגבלה.

8. אחרי סעיף 10 לחוק יבוא: הוספת סעיף 10א

10א. (א) הוגש ערעור, רשאי בית המשפט לבקשת לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור לתת צו שימנע את תחילת ההגבלה: ניתן צו כאמור, יחולו הוראות אלה:

(1) המבקשים לא יהיו רשאים לפתוח חשבון ובנק לא יפתח להם חשבון בתקופה שהצו עומד בתקפו;

דברי הסבר

במטרה למנוע ניצול לרעה של זכות הערעור בידי מי שמשך שיקים ללא כיסוי, מוצע להבהיר את עילות הערעור במפורש ולקבוע הוראות שימנעו את האפשרות למשוך שיקים ללא כיסוי בתקופה שבה מתנהל ההליך המשפטי, וכן להבהיר שפגמים פורמליים שנפלו בהליך ההגבלה לא מקנים זכות ערעור.

לכן מוצעים התיקונים הבאים:

א. להוסיף עילת ערעור בנושא עיקול. בסעיף 3 מוצע לקבוע הוראה לפיה שיקים שהוצגו תוך 60 ימים מיום שבנק הודיע ללקוח על הטלת עיקול, לא ייכלו במנין השיקים המסורבים. אולם יתכנו מקרים חריגים בהם שיקים שנמשכו קודם שנמסרה ללקוח הודעת העיקול, ואשר מועד הצגתם הוא לאחר תום ששים הימים האמורים, אינם ניתנים לאיתור במהלך תקופה זו ועל כן לא ניתן לפרעם. בשל מקרים כגון אלה מוצע להוסיף עילת ערעור לענין שיקים שסורבו מחמת עיקול.

למעשים סעיף 10 לחוק קובע:

7 ו 8

ערעור

10. מי שקיבל הודעה לפי סעיפים 2(ג) או 3(ב) והוא טוען כי הובא במנין השיקים שסורבו שיק שמחמת טעות סירב הבנק לפרעו או שלגביו היה לו יסוד סביר להניח שהיתה חובה על הבנק לפרעו, רשאי לבקש מבית משפט שלום שיבטל את הבאת השיק במנין השיקים שסורבו.

לפי החוק הקיים עילות הערעור הן שתיים בלבד: האחת – שבמנין השיקים נכלל שיק שסורב מחמת טעות, והשניה – שללקוח היה יסוד סביר להניח שחובה על הבנק לפרוע את השיק. יש להדגיש שהערעור הוא על כך ששיק מסוים נכלל במנין השיקים שסורבו, ולא על עצם ההגבלה. באותם מקרים שהערעור מתקבל, השיק המסוים שעליו הוגש הערעור נגרע ממנין השיקים.

(2) התקופה שבה הצו עמד בתקפו לא תבוא בחשבון תקופת ההגבלה שנקבעו בסעיפים 2 ו-3;

(ב) הצו יעמוד בתקפו עד לתום הדיון בערעור אם לא ביטל אותו בית המשפט לפני כן.

(ג) לענין מתן צו לפי סעיף זה, יהיו לכל בית משפט שלערעור אותן הסמכויות הנתונות לבית משפט שלום.

9. בסעיף 11 לחוק -

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לא ירשום בנק מיופה כוח או מורשה חתימה בחשבון בלי לרשום את פרטי הזיהוי שלהם, כפי שקבע השר בתקנות."

(2) במקום סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יבוא:

"(ב) מי שהיה בעל חשבון עד ליום ח' באדר א' התשמ"א (12 במרס 1981), ומי שהיה מיופה כוח או מורשה חתימה בחשבון עד ליום..... ימסור לבנק, תוך תקופה שקבע המפקח, את פרטי הזיהוי שנקבעו לפי סעיפים קטנים (א) ו-(א1)."

(ג) ראה המפקח שבנק לא רשם את פרטי הזיהוי של בעל חשבון, מיופה כוח או מורשה חתימה מחמת שטרבו למסור או לא מסרו אותם, רשאי הוא להורות לבנק לא לספק טפסי שיקים למשיכה מהחשבון."

10. בסעיף 11א, במקום "השר בתקנות" יבוא "המפקח בכללים". תיקון סעיף 11א

11. בסעיף 11ב, בסעיף קטן (ג), המלים "שקבע השר בתקנות" - ימחקו. תיקון סעיף 11ב

דברי הסבר

(1) צו המניעה יגרום רק לדחיית כניסת ההגבלה לתוקף, כך שתקופת המניעה לא תיגרע מהתקופה שבה חשבוניתיו של הלקוח יהיו מוגבלים, שאם לא כן, עלולה תקופת ההגבלה להתקצר ללא הצדקה, רק משום שהליכי הערעור התארכו;

(2) המבקש לא יהיה רשאי לפתוח חשבונות חדשים בתקופת המניעה, וזאת כדי למנוע מהל-קוח לכלכל את עניניו בתקופת המניעה כך שכאשר ההגבלה תיכנס לתוקף, היא כמעט שלא תשפיע עליו;

(3) במקרה שבתקופת המניעה הלקוח ימשוך שיקים וביניהם יהיו שיקים ללא כיסוי, הם ייכללו במנין השיקים כך שעד למועד הערעור יישאר המצב כפי שהיה בעת הגשתו, בתוספת השיקים הנוספים.

לסעיף 9 ההוראות שנוספו לגבי מיופי כוח ומורשי חתימה מחייבות שפרטי הזיהוי שלהם יירשמו בבנק באופן שניתן יהיה להסתמך עליהם, כפי שהדבר נעשה בעת כניסת החוק לתוקף לגבי בעלי החשבונות.

ב. להוסיף עילת ערעור בנושא ביטול שיקים בשל עיסקה שבוטלה. שיק שבוטל וסורב נכלל במנין השיקים. יתכן מקרה שהשיק בוטל כדיון משום ביטול העיסקה וללקוח קשה לדאוג שביום שהשיק היה אמור להיפרע, תהיה יתרה בחשבון. למקרה זה מוצע שתוקנה ללקוח זכות ערעור אם בתמלאו תנאים אלה: כל השיקים שסורבו עד למועד הדיון בערעור נמשכו לטיבת אותו נפרע, והלקוח הוכיח שהם ניתנו תמורת נכס או שירות שלא סופקו לו וכשל כך הוא ביטל את העסקה.

ג. אי משלוח התראה לא יהיה בגדר תנאי מוקדם שאי מילוויו מונע את כניסת ההגבלה לתוקף. מטרת ההתראה היא להזהיר את הלקוח, שכבר סורבו מספר שיקים, והוא עשוי להיות לקוח מוגבל אם יוסיף למשוך שיקים ללא כיסוי. הבנקים, כדבר שבשגרה, שולחים ללקוחותיהם התראה, ואם בטעות לא נשלחה התראה, אין מקום שעובדה זו תהווה טענת הגנה של לקוח שבפועל משך עשרה שיקים ללא כיסוי.

ד. לעתים מתבקש בית המשפט לתת צו שימנע את כניסת ההגבלה לתוקף עד שמיעת הערעור (להלן - תקופת המניעה). בנושא זה מוצע -

תיקון סעיף 12 .12 בסעיף 12, אחרי המלה "המושך" יבוא "או של בעל החשבון".

תיקון סעיף 14 .13 בסעיף 14 לחוק -

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "פרסום";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בנק ישראל רשאי לפרסם את שמות הלקוחות המוגבלים החמורים, עם ציון פרטי הזיהוי כפי שנקבעו בתקנות ואת תאריך סיום ההגבלה, בהתקיים אחת מאלה:

(1) עברו ששים ימים מיום משלוח ההודעה לפי סעיף 3(ב) ובתקופה זו לא הודיע בעל החשבון לבנק ישראל בדואר רשום על הגשת ערעור בצירוף העתק ממנו;

(2) הערעור בוטל, נמחק או נדחה."

הוספת סעיף 14א .14 אחרי סעיף 14 לחוק יבוא:

"פרסום מוטעה 14א. (א) היה הפרסום כאמור בסעיף 14(ב) מוטעה, יפרסם בנק ישראל תיקון טעות באופן שבו נעשה הפרסום.

(ב) חוייב בנק לפצות את מי ששמו פורסם כאמור בסעיף 14(ב), בשל פרסום מוטעה שנעשה בתום לב, וחשבון של אותו לקוח לא הוגבל במשך שנה קודם לפרסום המוטעה, ישפה אותו אוצר המדינה; שיפוי לפי סעיף זה לא יעלה על שמונים אחוזים מהסכום שבו חוייב הבנק.

דברי הסבר

פרסום השמות על האוחז בשיק, מאחר שנוח יותר לזהות שמות של מושכי שיקים ללא כיסוי, מאשר מספרי חשבונות של לקוחות כאלה.

פרסום שמו של לקוח מוגבל חמור ייעשה רק לאחר ששים ימים מיום שבנק ישראל הודיע לו על ההגבלה, אם בתקופה זו לא הודיע לבנק ישראל על כך שהגיש ערעור. כדי שבנק ישראל יידע מה היו התוצאות של ערעור שהוגש, מוצע שבית המשפט ימציא לבנק ישראל הודעה על תוצאות ערעורים כאמור.

ב. פרסום מוטעה של שמו של לקוח, כלקוח מוגבל חמור, כאשר הוא למעשה אינו כזה, עשוי לגרום לו נזק. אי לכך מוצע שבנק ישראל יפרסם תיקון באותה דרך שבה נעשה הפרסום המוטעה.

במקרה שבית משפט חייב בנק, שבתום לב גרם לכך ששמו של לקוח שכלל אינו מוגבל ולא היה כזה במשך השנה האחרונה, התפרסם, הוא ישופה על ידי אוצר המדינה עד כדי שמונים אחוזים מהסכום שבו חוייב בידי בית המשפט. שיפוי זה הינו הוראה יוצאת דופן וסיבתו היא שהבנק ממלא בעצם פעילותו זו תפקיד שאינו במהלך עסקיו הרגיל ואשר נועד לסייע באופן פעיל למניעת חופעה הגורמת לנזקים כלכליים וחברתיים.

לסעיפים 13 ו-14 סעיף 14 לחוק קובע:

"מסירת מידע

14. (א) בנק ישראל רשאי לפרסם את מספרי החשבונות המוגבלים, עם ציון שם הבנק שבו מתנהל כל חשבון ותאריך סיום ההגבלה.

(ב) בנק ישאל רשאי לפרסם את שמות האנשים שהוגבלו בנסיבות מחמירות כאמור בסעיף 3, לאחר שעברה תקופת הערעור או שהסתיימו הליכי הערעור, עם ציון פרטי הזיהוי ותאריך סיום ההגבלה."

א. בעוד שסעיף קטן (א) נכנס לתוקף עם פרסום החוק, הרי שתחילתו של סעיף קטן (ב) מותנית בצו של שר המשפטים, וזאת מכוח סעיף 22 לחוק. צו כזה טרם פורסם וכך יוצא שבנק ישראל מפרסם כיום רשימות של מספרי החשבונות המוגבלים בלבד ואינו מפרסם את שמותיהם של הלקוחות המוגבלים החמורים. הוראת התחולה המיוחדת נקבעה בזמנו, שכן, בעת חקיקת החוק, היה ספק אם יש מקום לנקוט בסנקציה חריפה זו של פרסום שמות.

נראה שלאור ריבוי מספר השיקים ללא כיסוי, יש מקום להפעיל הסדר זה, מתוך הנחה שפרסום שמות יהווה סנקציה יעילה וירחיע ממשכת שיקים ללא כיסוי. בנוסף לכך יקל

(ג) נתבע בנק בשל פרסום מוטעה יודיע על כך ליועץ המשפטי לממשלה ולא יהיה רשאי להסכים לפשרה, לבוררות או להסדר אחר, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

15. בסעיף 16 לחוק, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

תיקון סעיף 16

"(א) המושך שיק בתקופה שהוא לקוח מוגבל, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף 61 לחוק העונשין, התשל"ז-1977³, או פי ארבעה מסכום השיק, הכל לפי הגדול שבהם.

(א1) המושך שיק בתקופה שהוא לקוח מוגבל חמור, דינו - מאסר חמש שנים או קנס כאמור בסעיף 61 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או פי ארבעה מסכום השיק, הכל לפי הגדול שבהם."

16. בסעיף 17 לחוק, אחרי המלים "בנק ישראל" יבוא "רשות הדואר".

תיקון סעיף 17

17. בסעיף 19 לחוק -

תיקון סעיף 19

(1) בסעיף קטן (ג), במקום "כמי שהוגבל בנסיבות מחמירות כאמור בסעיף 3" יבוא "כלקוח מוגבל חמור".

(2) סעיף קטן (ד) - יימחק.

18. אחרי סעיף 19 לחוק יבוא:

הוספת סעיף 19א

"הרדעה לבנק 19א. בית המשפט ימציא לבנק ישראל הרדעה -

(1) על כל עונש שהטיל לפי סעיף 19 או סעיף 436 לחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(2) על החלטות שניתנו בערעורים לפי סעיף 10."

19. בסעיף 20 לחוק -

תיקון סעיף 20

(1) המלה "שסורב" בסעיף קטן (א)(1) - תימחק.

(2) פסקאות (2) ו-(3) יסומנו (3) ו-(4) בהתאמה, ואחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) פרטים אישיים של בעל החשבון לפי סעיפים 11א ו-11ב."

דברי הסבר

מראש שלשיק לא יהיה כיסוי, מהווה למעשה גניבה או קבלת דבר במרמה, עבירות שהעונש הקבוע להן בחוק העונשין הוא חמור.

בסעיף הקיים נקבע שרק מי שביצע את העבירה כיוודעין יראו אותו כאחראי. מוצע למחוק את המלה כיוודעין לאור החוקה המקובלת שמי שמבצע עבירה ער למשמעות של מעשיו.

לסעיף 15 העבירות המיוחדות הקיימות על משיכת שיק מחשבון מוגבל בנסיבות מחמירות ומשיכת שיק ללא כיסוי, מנויות בסעיף 16 לחוק ובסעיף 432 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

מוצע שגם משיכת שיק מחשבון מוגבל תיחשב כעבירה: כמו כן מוצע להחמיר בעונשו של מי שמושך שיקים, כאשר הוא לקוח מוגבל חמור. קבלת דבר תמורת שיק שאין לו כיסוי, במיוחד כשמדובר בלקוח שחשבונו הוגבל ולכן ברור

³ ס"ח התשל"ז, צמ' 226.

הוספת סעיף 20 אחריו סעיף 20 לחוק יבוא:

20. אחריו סעיף 20 לחוק יבוא: "בנק הדואר 20א. (א) הוראות חוק זה יחולו על בנק הדואר כמשמעותו בחוק בנק הדואר, התשי"א-1951⁴; לענין חוק זה, הוראת תשלום של בנק הדואר תיחשב כשיק.

(ב) לצורך ביצוע חוק זה יהיו נתונות למפקח הסמכויות הנתונות לו בסעיף 5(א) לפקודת הבנקאות, 1941⁵, גם לגבי בנק הדואר.

(ג) הפעיל המפקח סמכויותיו לפי חוק זה לגבי בנק הדואר יודיע על כך למנהל בנק הדואר."

21. בסעיף 21, במקום סעיף קטן (4) יבוא:

"את התנאים למשלוח התראות למושב שיקים שסורבו, מספרן, פרטיהן והמועדים והדרכים לשליחתן:"

22. בסעיף 2(א)2(2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981⁶, המלים "שניתן לשלם ממנו לפי דרישה בשיק" - יימחקו.

תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח)

23. אחריו סעיף 435 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יבוא:

תיקון חוק העונשין

436. בית המשפט בדונו בעבירה לפי סימן זה שכרוכים בה שיקים, רשאי, בנוסף לכל עונש אחר, להגביל את הנאשם במשיכת שיקים ולהשתמש בשאר הסמכויות שבסעיף 19 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981."

24. תחילתו של חוק זה תשעים ימים מיום פרסומו ואולם -

תחילה

- תחילתו של סעיף 11(א)1(ב) לחוק תהא ביום פרסומו של חוק זה;

- תחילתם של ההוראות לענין מיופה כוח ומורשה חתימה, וסעיפים 2א ו-10(א)2 לחוק, תהא שנה מיום התחילה כאמור.

דברי הסבר

נטען שהוראה זו מחייבת את הבנק לפתוח חשבון שיקים ולהנפיק טפסי שיקים, זאת גם אם אינו בטוח באמינות הלקוח. אמנם קיים הסייג ברישה שלפיו האיסור חל רק "על סירוב בלתי סביר", אולם בנק עלול לחשוש שהוא לא יוכל להרים את הנטל ולהצדיק את הסירוב, ולכן, במקרי גבול, הוא ייטה לפתוח חשבון שיקים ולהנפיק טפסי שיקים.

מוצע לחייב בנק לפתוח חשבון עובר ושב בלבד, ולהשאיר לשיקול דעתו האם לפתוח חשבון שיקים ולהנפיק טפסי שיקים.

לסעיף 23 סעיף 19 לחוק מסמיך את בית המשפט בעבירות מרמה, שכרוכים בה שיקים, להטיל כעונש נוסף גם הגבלת חשבונות הבנק לפי חוק זה. מוצע לשלב הוראה דומה בחוק העונשין כדי להגביר את המודעות לקיום סמכות זו.

לסעיף 24 החוק ייכנס לתקפו כעבור תשעים ימים מיום פרסומו על מנת לאפשר לבנק ישראל ולבנקים להיערך

לסעיף 20 לאור ההגדרה של בנק בחוק יוצא שהחוק אינו חל על בנק הדואר; מסתבר שהיו לקוחות, שחשבונותיהם הוגבלו, אשר פתחו חשבון שיקים בבנק הדואר. על מנת למנוע עקיפת החוק כדרך זו, מוצע להחיל את הוראות החוק גם על בנק הדואר.

לסעיף 22 על בנק מוטלת חובה לפתוח חשבון שיקים מכוח חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, הקובע בסעיף 2 -

"(א) לא יסרב תאגיד בנקאי סירוב בלתי סביר לתת שירותים מהסוגים הבאים:

(1)

(2) פתיחת חשבון עובר ושב במטבע ישראלי שניתן לשלם ממנו לפי דרישה בשיק..."

⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 219.

⁵ ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' 69.

⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

25. סורבו עשרה שיקים או יותר כמשך תקופה של שנים עשר חדשים, שתחילתה ביום הוראת מעבר פרסומו של חוק זה, יחולו הוראות חוק זה גם אם חלק מהשיקים סורב בתקופה שבין יום פרסום החוק לבין יום תחילתו.

דברי הסבר

לשנים עשר חדשים. יש לקבוע הוראת מעבר שתסדיר את מנין השיקים אשר סורבו עד כניסת החוק לתוקף. מוצע לקבוע שהשיקים שסורבו מיום שנודע שתקופת הגבלה תוארך, דהיינו, יום פרסום החוק, ייכללו בעשרת השיקים אשר גורמים להגבלת חשבון. כלומר, אותם שיקים שסורבו בתקופה שבין פרסומו של החוק לבין כניסתו לתוקף יחולו עליהם ההוראות של החוק כפי שתוקן.

לקראת הפעלתו. ההוראות לענין מיופה כוח ולענין עיקולים יכנסו לתוקף רק לאחר שנה מאחר שהפעלתם דורשת התארגנות מיוחדת, למעט ההוראות בדבר מסירת פרטים שיכנסו לתוקף עם פרסום החוק.

לסעיף 25 בסעיף 2 לחוק מוצע להאריך את התקופה שבה נמנים השיקים לצורך הגבלת חשבון משלושה חדשים

חוק ההתגוננות האזרחית (תיקון מס' 7), התשנ"א-1991 [429]

1. בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 14 -

(1) בסעיף קטן (ז)(2), בסופו, יבוא:

"וכן לפטור בעלי מפעלים מסויימים מהחובה להתקין מקלט נפרד לכל מפעל בתנאי שיתקינו מקלט משותף למפעליהם.":

(2) בסעיף קטן (ז), במקום פסקה (3) יבוא:

"(3) לפטור בעל בית או בעל מפעל, המקיים כבית או במפעל תוספת מבנה, מהחובה להתקין מקלט או להגדיל את המקלט הקיים אם הוכח, להנחת דעתה, אחת מאלה:

(א) לא ניתן להקים או להגדיל מקלט קיים בנכס שבו מבוקשת תוספת הבניה, ובלבד שמגיש הבקשה הפקיד בקרן שהוקמה כאמור בסעיף 27(ב)(6) סכום השווה לעלות הקמת המקלט או הרחבתו;

דברי הסבר

לסעיף 1(2)

מוצע לאפשר מתן פטור מהקמת מקלט לבעלי בתים או לבעלי מפעלים המקימים תוספת למבנה קיים אם התקיים אחד התנאים המפורטים בפסקאות (א) ו-(ב) המוצעים, ובלבד שניתן יהיה לחייבם להפקיד כספים בקרן שנועדה למטרת הקמת מקלטים, וזאת מאחר שבחלק מהמקרים הפתרון להרחבת המקלט יכול להינתן רק בשלב מאוחר יותר, עם המשך הפיתוח של אותה סביבה או באמצעות מקלט ציבורי. לכן חשוב ליצור הסדר חוקי אשר יאפשר לשמור את הכספים שנועדו לבניית המקלט למימון הקמתו כאשר ימצא השטח הדרוש לכך, כך יוכלו האזרחים להקים את תוספות הבניה

הצעת החוק נועדה לפתור כמה בעיות מעשיות שהתעוררו כתוצאה מחוסר אפשרות פיסית או מעשית להקים מקלטים במקרים מסויימים.

לסעיף 1(1)

בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - החוק), הוטלה החובה על בעלי בתים משותפים ובעלי מפעלים לדאוג להקמת מקלטים. מוצע לאפשר לבעלי מפעלים לקבל פטור מהחובה להתקין מקלטים נפרדים למפעליהם בתנאי שיתקינו מקלט משותף. הוראה דימה קיימת לגבי בתים משותפים.

¹ ס"ח התשי"א, עמ' 78; התשכ"ד, עמ' 126; התשכ"ט, עמ' 156; התשל"ל, עמ' 130; התשל"ה, עמ' 220; התשל"ו, עמ' 194.

(ב) תנאי המקום או נסיבות אחרות מרשים מתן פטור כאמור, ובין השאר, שבאותו בית או מפעל, או בסמוך להם יש מקלט שיוכל לשמש מחסה גם למחזיקים בתוספת המבנה, לעובדים בה ולרגילים לבקר בה, ושתהיה להם גישה נוחה אל המקלט:

פטור לפי פסקה זו יכול שיהא מותנה בהפקדת כספים בקרן שכספיה יועדו להקמת מקלטים על ידי הרשות המקומית או הרחבת מקלטים קיימים ושהוראות בדבר כינונה, המקורות הכספיים שלה וניהולה ייקבעו בתקנות בהסכמת שר הפנים, ובלבד שסכום הפטור לא יעלה על עלות הקמת מקלט או הרחבתו.¹

(3) במקום סעיף קטן (ח) יבוא:

"(ח) הורתה הרשות המקומית בכתב שיותקן מקלט משותף לבתים אחדים או למפעלים אחדים, יחולו הוראות סעיף זה על בעלי הבתים או בעלי המפעלים כאילו היו בעלי המשותפים של בית או של מפעל שחובה להתקין מקלט בו או בסמוך לו."

תיקון סעיף 27 .2 בסעיף 27(ב), אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) כינון קרן כאמור בסעיף 14(3)."

דברי הסבר

משותף לבתים אחדים, יחולו הוראות סעיף זה על בעלי הבתים האלה כאילו היו בעלי המשותפים של בית שחובה להתקין מקלט בו או סמוך לו.²

מוצע לקבוע כי הוראותיו יחולו גם על מפעלים.

כן מוצע להקים קרן מיוחדת שכספיה יועדו להקמת מקלטים והרחבתם.

ללא עיכוב. כן מוצע לקבוע אפשרות לחייב מי שמקבל פטור מחמת העובדה שבקרבת מקום ליים מקלט אחר, להשתתף במימון עלות המקלטים הנוספים או הרחבתם.

לסעיף 1(3)

סעיף 14(ח) בנוסחו היום קובע לאמור:

"(ח) הורתה הרשות המקומית בכתב, שיותקן מקלט

מתפרסמת כזה הצעת חוק מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

חוק העונשין (תיקון מס' 38), התשנ"א-1991 [430]

החלפת סעיף 22 .1 במקום סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יבוא:

22. לא יישא אדם באחריות פלילית בשל מהדל שלו או בשל מעשה שעשה כדי להדוף ממנו או מזולתו תקיפה מיידית ושלא כדין על חייו, גופו, חירותו או רכושו; ובלבד שפעל או חדל למניעת הפגיעה, באופן סביר בהתחשב בנסיבות העניין ובמהות הפגיעה שביקש למנוע.

"התגוננות"

דברי הסבר

רבה נכתבה עליה בספרות המשפטית משום שהיא אמורה לטפל בשני מצבים שונים: "הגנה עצמית" ו"כורח נסיבות". במצב שאדם מגן על חייו, ניצב מולו עבריינו, התוקף אותו.

מוצע להחליף את הוראות סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, המגדירות את הגנת צורך במשפט הפלילי. ההגדרה הנוכחית יסודה במשפט המקובל האנגלי. בקורת

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשנ"א, עמ' 104, הצ"ח התשנ"א, עמ' 232.

כורח הנסיכות 22א. לא יישא אדם באחריות פלילית בשל עבירה שעבר בכורח נסיכות, שהיה בהן סכנה מעשית של פגיעה מיידית בחיים, בחירות, בגוף, בכבוד או ברכוש שלו או של זולתו, ובלבד -

(א) שנהג באופן סביר כנסיכות העניין לשם מניעת הסכנה האמורה, וכן -

(ב) שהפגיעה שגרם לא היתה בלתי שקולה כנגד הפגיעה שביקש למנוע, וכן -

(ג) שלפני היווצרות המצב שבו התנהג כאמור לא תכנן להתנהג כך ולא העמיד עצמו מרצונו וללא סיבה סבירה באותו מצב.

עונש מופחת 22ב. פסק בית-המשפט כי אדם ביצע עבירה שדינה עונש חובה בנסיכות המפורטות בסעיפים 22 ו-22א אבל עליו לשאת באחריות פלילית משום שחרג בהתנהגותו ממה שהיה סביר כנסיכות העניין לשם מניעת הסכנה או משום שהגזק או הפגיעה שגרם היו בלתי שקולים כנגד הפגיעה או הגזק שביקש למנוע, רשאי בית-המשפט שלא לגזור עליו עונש חובה אלא עונש קל ממנו.

רברי הסבר

בסעיף 22א אנו מציעים לתקן את החוק באופן שאין לחייב את בית המשפט לגזור על נאשם שפעל והואשם בנסיכות של התגוננות או של כורח הנסיכות אבל בית-המשפט מצא שהפריו בתגובתו או שתגובתו חרגה ממה שסביר היה לעשות - עונש חובה. כך, למשל, אדם שהרג את המשכים להרגו, אבל במצוקת הרגע ומרוב פחד לא חדל ללחוץ על ההדק ברגע שאויבו הפנה לו גב, או שנפל ארצה, יורשע כיום ברצח בכוונה תחילה, ואין בית-המשפט רשאי להתחשב לעניין העונש בנסיכות המיוחדות של המקרה. הצעתנו באה להקנות לבית-המשפט שיקול-דעת כאשר לעונש הראוי, כאשר אדם פעל מבחינה סובייקטיבית כדי להגן על עצמו או ב"כורח הנסיכות", אבל בבחינה אובייקטיבית בית נקבע שהתנהגותו לא עמדה בדרישות החוק.

חבר הכנסת דוד ליכאי

כאשר אדם פועל בכורח הנסיכות, הוא מוצא עצמו במצב, שעליו לבחור בין שתי רעות, שאחת מהן מסכנת את החיים, החירות, הבריאות, הכבוד או הרכוש שלו או של הזולת.

הצעת החוק קובעת, שכאשר אדם מותקף וכותו להגן על עצמו והוא לא יישא באחריות פלילית על עבירה שעבר אגב הגנה עצמית, אם פעל באופן סביר למניעת הסכנה.

אבל כאשר אדם נקלע לסכנה שהיא תוצאה של נסיכות, ולא של תקיפה שלא כדין המכוונת נגדו או נגד זולתו, אין אותו אדם רשאי להציל את האינטרס הנתון בסכנה על חשבון אינטרס לגיטימי של מישו אחר, שאינו מאיים עליו, אלא אם כן החקיימו התנאים המצטברים המפורטים בהצעתנו: סבירות התגובה, שקילות הנזק, ושלא העמיד עצמו מרצונו במצב כדי שיוכל לטעון להגנת כורח הנסיכות.

מתפרסמות בזה הצעות חוק מטעם ועדת הפנים ואיכות המדינה של הכנסת:

חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (מעטפות הצבעה) (הוראות שעה), [431] התשנ"א-1991

1. הוראות חוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965¹ (להלן - חוק הבחירות), והוראות חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ה-1975² (להלן - חוק בחירת ראש הרשות), יחולו בבחירות לרשויות המקומיות שיתקיימו לפני י" בשבט התשנ"ג (1 בפברואר 1993), בשינויים האמורים בחוק זה.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 248.
² ס"ח התשל"ה, עמ' 211.

2. בסעיף 63 לחוק הבחירות, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:
" (1) נמצא במעטפת הצבעה לבחירות המועצה פתק הצבעה לראש רשות – הקול פסול.
(2) נמצאו במעטפת הצבעה לבחירת המועצה פתק הצבעה למועצה ופתק הצבעה לראש רשות – פסולים שני הקולות".

תיקון חוק
הבחירות

3. בסעיף 7 לחוק בחירת ראש הרשות –
(1) בסעיף קטן (א), במקום "הקלפיות ומעטפות ההצבעה" יבוא "הקלפיות";
(2) בסעיף קטן (ב)(1), המספר "50" – יימחק, ובמקום "עד 61" יבוא "עד 60, 61 (ב) ר(ג)";
(3) בסעיף קטן (ג), במקום פסקאות (4) ו-(5) יבוא:
" (4) נמצא במעטפת הצבעה לבחירת ראש הרשות פתק הצבעה למועצה – הקול פסול;
(5) נמצאו במעטפת הצבעה לבחירת ראש הרשות פתק הצבעה לראש הרשות ופתק הצבעה למועצה – פסולים שני הקולות".
(4) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
" (ד) על מעטפות הצבעה לבחירת ראש הרשות יחולו הוראות אלה:
(1) מעטפות ההצבעה יהיו אטומות ובצורה אחידה כפי שיקבע השר בתקנות; סמוך לבחירות יספק השר לכל מועצה, על חשבונה, כמות מספקת של מעטפות הצבעה;
(2) המעטפה תהיה בצבע שונה ממעטפת ההצבעה למועצה; צבעה וצורתה ייקבעו בתקנות;
(3) פקיד הבחירות יקבע סימן מיוחד שיוטבע על מעטפות ההצבעה.
(ה) וכך מצביעים: בתא המסתיר את הבוחר מפני זולתו נותן הבוחר פתק הצבעה לבחירת ראש הרשות לתוך מעטפה המיוחדת להצבעה זו, שניתנה לו מאת ועדת הקלפי, ואת המעטפה הוא מטיל לעיני ועדת הקלפי לתוך הקלפי; הצבעה זו תהיה מקבילה בזמן להצבעתו למועצה".

תיקון חוק
הבחירה הישירה

דברי הסבר

שאינן מגישות מועמד לרשות המקומית לבין ראש הרשות, ופוגעת במקרים מסויימים בעיקרון החשאיות.

כדי למנוע תקלה זו באה ההצעה לקבוע כי ההצבעה לראשות הרשות המקומית תיעשה במעטפה נפרדת מההצבעה עה למועצת הרשות. הסדר זה יהיה לתקופת נסיון שתימשך עד ליום י' בשבט התשנ"ג (1 בפברואר 1993), ואם יעלה יפה – ייקבע כהסדר של קבע לקראת הבחירות הבאות לכלל הרשויות המקומיות, האמורות להתקיים בנובמבר 1993.

חבר הכנסת יצחק לוי

מטרת הפרדה בין הבחירות לרשות המקומית לבין בחירת ראש הרשות המקומית היתה להעניק סמכות רחבה יותר לראש הרשות כאיש העומד בראש המערכת הביצועית ברשות המקומית.

ההצבעה לראש הרשות וכן לרשימה ברשות המקומית באותה מעטפה, יוצרת קנוניות והסכמים הפוגעים בתקנת הציבור. בנוסף לכך חושפת הצבעה זו תלות בין רשימות

[432]

חוק התכנון והבניה (תיקון מס' 33), התשנ"א-1991

1. בסעיף 258 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965¹, בסופו, יבוא "ואולם בהליכים לפי פרק י' ייצג את הועדה מי שהוסמך לכך בידי היועץ המשפטי לממשלה".
2. בסעיף 264 לפקודת העיריות [נוסח חדש]², במקום פסקאות (1) ו-(2) יבוא:
- "(1) להשתמש בסמכויות הנתונות לשוטר בחוק סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969³, בנוגע לעבירה המפורשת בהחלטת המועצה שבסמכות בית משפט לעניינים מקומיים, כאמור בסעיף 55 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:
- (2) להתייצב ולתבוע, דרך כלל או בתביעה מסוימת, לפני כל בית משפט, בשל כל עבירה או בקשה לפי חיקוק מן החיקוקים שבסמכות בית משפט לעניינים מקומיים, כאמור בפסקה (1), ואולם בהליכים לפי פרק י' לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, ייצג את העיריה מי שהוסמך לשם כך בידי היועץ המשפטי לממשלה".

תיקון פקודת העיריות

דברי הסבר

לממשלה יפקח על הליכים אלה, מה גם שהכלל הוא כי אישום פלילי מוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.

סעיף 2 במקביל, יש צורך לתקן את סעיף 264 לפקודת העיריות. מכיוון שהסדרים והחיקוקים המאוזכרים בו, הוחלפו באחרים, נוסחו פסקאות (1) ו-(2) בשלמותן, מחדש.

חבר הכנסת אברהם פורו

סעיף 1 סעיף 258 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, מאפשר לועדה מקומית לתכנון ולבניה לפתוח בהליכים משפטיים פליליים באמצעות עובד שהסמיכה לכך. למריבה הצער, היו בעבר מקרים שבהם עשו ועדות מקומיות שימוש לא ראוי בסמכותן זו, ומוצע על כן שהיועץ המשפטי

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307: התשנ"א, עמ' 164.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.
⁴ ס"ח התשמ"ד, עמ' 125.

מתפרטמת בזה הצעת חוק מטעם ועדת החינוך והתרבות של הכנסת:

[433]

חוק הספורט (תיקון), התשנ"א-1991

1. אחרי סעיף 11 לחוק הספורט, התשמ"ח-1988¹ (להלן - החוק העיקרי), יבוא:
- "העברת ספורטאים 11א. (א) ספורטאי שגילו פחות מ-18 שנה יוכל לעבור מאגודה לאגודה בהודעה מראש של שנה.
- (ב) ספורטאי שגילו מעל 18 שנה יוכל, באין הסכמה להעברתו, להכנס להסגר לתקופה שלא תעלה על שנה מיום הכנסת טופס ההסגר, ולאחר מכן לעבור לאגודה אחרת.
- (ג) לענין סעיף זה, "הסגר" - איסור על השתתפות בתחרויות כמסגרת אותו ענף ספורט."

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 122.

2. בסעיף 12 לחוק העיקרי, במקום הרישה, עד "בהתייעצות עם ארגוני הספורט" יבוא "אסרה או הגבילה אגודת ספורט, את העברתו של ספורטאי, בהתאם להוראות סעיף 11 א או בהתאם להוראות תקנון כאמור בסעיף 10, רשאי הספורטאי".

דברי הסבר

למעשה נקבע עתיד הספורטאי לכל תקופת פעילותו כספורטאי. אי. מוצע לבטל מצב זה ולקבוע אפשרות העברה גמישה יותר מהמצב הנוכחי.

הצעת החוק עושה למען החלת הגורמות הישראליות הדמוקרטיות גם על מערכת הספורט, הצעת החוק מוציאה מגדר סמכויות התאחדויות הספורט שורת נושאים שהבטיחו עד היום את מעמדן הפאודלי של האגודות.

חברי הכנסת: דוד צוקר, מיכאל בריזהר

מעמדם של ספורטאים באגודות במסגרתן הם פעילים הוא חסר תקדים בחברה הישראלית: הספורטאי נעדר זכויות יסודיות והוא נחשב לקניינה המוחלט של האגודה. הספורט הישראלי איננו מאפשר מעבר חפשי של ספורטאים בין האגודות על פי הסכם בינם לבין האגודה. משעה שספורטאי נרשם באגודה בהיותו קטין נשללו ממנו זכויות יסודיות המוקנות לכל עובד בכל מקום עבודה.

המצב הקיים מחייב תיקון ביחוד נוכח התופעה בה חותמים הורים לילדיהם הקטינים על טופס לא ברור ובו